

דגם תשובות — תורה שבעל פה, מס' 005381, חורף תשע"ט

הערה למעריך: דברים הכתובים בסוגריים אינם מחייבים את הנבחן.

פרק ראשון — במעגלי המשנה

על הנבחן לענות על חמש מן השאלות 1-7, ועל השאלות 8-9 — שאלות חובה.

על הנבחן לענות על חמש מן השאלות 1-7.

1. תורה, מצוות ודרך ארץ

- א. (1)** בגמילות חסדים שבגופו אין שיעור.
דוגמה [די בדוגמה אחת]: ביקור חולים, קבורת מתים [הערה למעריך: לקבל כל תשובה מתאימה].
- (2)** בגמילות חסדים שבממונו יש שיעור. השיעור הוא חמישית מן הרווח שבנכסיו.
(עמ' 2-3)
- ב. (1)** לפי הרב מנחם המאירי, כבוד התורה הוא הצטיינות במידות טובות [כאשר לומד התורה הוא בעל מידות טובות הוא גורם בכך לכבוד התורה].
- (2)** הבריות אומרות אשרי אביו שגידלו ואשרי רבו שלימדו תורה.
(עמ' 8-9)

2. צדקה וחסד, מידות, אמת ויושר

- א. (1)** דוגמאות לאונאת דברים:
— לעורר במוכר תחושה שאנו באים לקנות ממנו חפץ מסוים, ולבסוף לאכזבו ולא לקנות ממנו [כאשר מלכתחילה לא מעוניינים לקנות חפץ זה].
— להזכיר לבעל תשובה את מעשיו הראשונים.
— לומר לבן גרים: "זכור מעשה אבותיך".
— לומר לחמרים שמבקשים תבואה: "לכו אצל פלוני שהוא מוכר תבואה", בעודו יודע שפלוני לא מכר מעולם.
[הערה למעריך: די בדוגמה אחת]
- (2)** אונאת דברים חמורה מאונאת ממון מן הסיבות האלה:
— באונאת דברים נאמר "ויראת מא-להיך" ובאונאת ממון לא נאמר "ויראת מא-להיך".
— אונאת דברים היא בגופו ואונאת ממון היא בממונו.
— אונאת דברים אינה ניתנת להשבה ואונאת ממון ניתנת להשבה.
[הערה למעריך: די בדעה אחת]
(עמ' 25-28)
- ב. (1)** לדעת רבי יהודה, אסור לחנווני להוריד מחירים (=לפחות) ולמכור במחיר זול מן המחיר המקובל (=השער), ולדעת חכמים מותר.
- (2)** הטעם לדעת רבי יהודה — חנווני שמוכר בזול מרגיל את הלקוחות לקנות ממנו ופוגע בפרנסה של חנוונים אחרים. הטעם לדעת חכמים — חנווני שמוכר בזול גורם להוזלת מחירים וכך הלקוחות מרוויחים.
(עמ' 27-29)

3. תפילה וברכות

- א. "העושה תפילתו קבע":**
— אדם שתפילתו דומה עליו כמשא.
— אדם שאינו אומר את התפילה בלשון תחנונים.
— אדם שאינו יכול לחדש דבר בתפילתו.
[הערה למעריך: די בהסבר אחד]
(עמ' 36-37)
- ב. (1)** ברכת המזון [שמורכבת משלוש ברכות: ברכת הזן, ברכת הארץ וברכת בונה ירושלים].
- (2)** הברכה "מעין שלוש" נקראת כך כי היא ברכה שכוללת את עיקר התוכן של שלוש הברכות שבברכת המזון.
(עמ' 48-49)
- ג. המקרה:** אדם אכל תבשיל של ירקות וקבע עליו את סעודתו.
נימוק: הואיל וכתוב "ואכלת ושבעת וברכת", החיוב של ברכת המזון חל על כל מה שאכל אדם בסעודת קבע.
(עמ' 50)

4. שבת

- א. (1)** משם אחד – כתב אות אחת פעמיים.
 משני שמות – כתב שתי אותיות שונות.
- (2)** החיוב הוא אפילו על שני רישומים סתם כמו שהיו כותבים על קרשי המשכן כדי לדעת מי בן הזוג של כל קרש [כדי שלא יתחלף להם סדר הקרשים בהקמת המשכן בשעת חנייתם].
 (עמ' 60-62)
- ב. (1)** "מלאכת מחשבת" – מלאכת יצירה חיובית, מכוונת ומוגדרת.
- (2)** כאשר אדם קלקל שלא על מנת לתקן – הוא פטור [הערה למעריך: תלמיד שכתב דוגמה – לקבל את תשובתו], מכיוון שקלקול אינו "מלאכת מחשבת" שהרי במשכן כל המלאכות היו לתיקון ולא לקלקול.
 (עמ' 65-66)

5. זהירות מפגיעה בממון הזולת ובמרחב הציבורי

- א. (1)** מוציאים את התבן והקש לרשות הרבים כדי שיידרסו ברגלי העוברים והשבים, ועל ידי כך יוכשרו לזיבול השדה.
- (2)** שני הדינים: "חייב בנזקו", ו"כל הקודם בהן זכה".
 הסבר הדין השני: הראשון שלקח את התבן והקש שהוצאו לרשות הרבים הרי הם שלו.
 (עמ' 112)
- ב. (1)** טעם הדין הוא שהעצים שבקצה העיר פוגעים ביופייה של העיר.
- (2)** רק בארץ-ישראל יש ערך גם ליופי החיצוני של העיר, אבל בחוץ לארץ "הלוואי שתינוול בפני יושביה", כלומר "הלוואי יעזבו יושביה ויתיישבו בארץ-ישראל".
 (עמ' 116-117)

6. ארץ-ישראל ומצוותיה

- א.** מצוות חלה היא הפרשת חתיכת בצק מן העיסה.
- ב. (1)** חמשת מיני הדגן החייבים בחלה הם חיטים, שעורים, כוסמין, שיבולת שועל ושיפון.
- (2)** חכמים למדו [גזרה שווה] מהלכות פסח, כמו שה"לחם" שמוזכר בפסוקים העוסקים בפסח הוא לחם העשוי ממינים הבאים לידי חימוץ, כלומר מחמשת מיני דגן, כך גם ה"לחם" שמוזכר בפסוקים העוסקים בחלה הוא לחם העשוי ממינים אלה.
 (עמ' 136-137)
- ג.** "מצטרפין זה עם זה" – אם כמה ממיני הדגן האלה נילושו בעיסה אחת ואין בכל מין לעצמו שיעור חלה, אך בעיסה כולה יש שיעור חלה, עיסה זו חייבת בחלה.
- "אסורין בחדש מלפני הפסח" – אסור לאכול מן התבואה החדשה של חמשת מיני דגן לפני הקרבת העומר בפסח.

7. קטע שלא נלמד

- א. (1)** בעל פירות נתן את פירותיו לחברו כדי שישמור עליהם, והפירות הולכים ונרקבים או שהעכברים אוכלים מהם.
- (2)** אסור לשומר למכור את הפירות.
- ב. (1)** אפילו אם יישארו מעט פירות טובים, בעל הפירות יעדיף את פירותיו אלה מלקבל כסף שבו יוכל לקנות פירות רבים.
- (2)** מכירת הפירות האובדים היא הצלת ממונו של המפקיד.

שאלת חובה. על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.

8. א. ברכות

(1)

המקרה במשנה	רבי יהודה לפי פירוש א	רבי יהודה לפי פירוש ב
על החומץ	לא מברכים	לא מברכים
על הנובלות	לא מברכים	לא מברכים
על הגובאי	מברכים	לא מברכים

(2) — מין קללה שלא מברכים עליו הוא דבר שהשתנה טעמו לרעה כמו חומץ ונובלות, אבל על גובאי מברכים כי טעמו נשאר ולכן אינו מין קללה.

— גם גובאי הוא מין קללה מכיוון שהוא מזיק לעולם ואוכל את התבואה, ולכן לא מברכים עליו.
[הערה למעריך: די בטעם הדין לפי אחד מן הפירושים]
(עמ' 43-44)

ב. מועדים — קביעת המועדים; יום הכיפורים

(1) עם ישראל הם שקוראים וקובעים את המועדים על ידי קביעת יום ראש חודש ועל ידי עיבור השנה (עמ' 70-71).

(2) I. לפני שנה — ילדים חולים. לפני שנתיים — ילדים בריאים.
II. דוחים את מתן האוכל לילדים בגילים אלה כמה שעות עד שיציק להם הרעב.
(עמ' 81)

ג. מועדים — פסח

(1) בית שמאי — בזכות קדושת היום מקדשים על יין, אַנְ: קדושת היום מתחילה לפני שמקדשים על היין.
בית הלל — היין גורם שתיאמר קדושת היום כיוון שאם אין יין (או פת) לא מקדשים.
(עמ' 95-96)

(2) I. המכנה המשותף לדברים שנאמרים על כל אחת מארבע הכוסות הוא קיום מצוות סיפור יציאת מצרים.
II. על הכוס השני אומרים את ההגדה, ובאמירה זו מקיימים את מצוות סיפור יציאת מצרים. על הכוס השלישי אומרים ברכת המזון שיציאת מצרים מוזכרת בה [בברכת הארץ אומרים "ועל שהוצאתנו מארץ מצרים..."] וכן "ועל תורתך שלימדתנו" שזהו חלק מיציאת מצרים]. על הכוס הרביעי גומרים את ההלל "שיש בזה קיום של מצוות סיפור יציאת מצרים".
[הערה למעריך: די בכוס אחת משלוש הכוסות האחרונות].
(עמ' 103)

שאלת חובה. על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.

9. מבוא לתורה שבעל פה

א. (1) אנשי כנסת הגדולה קבעו נוסח תפילה אחיד כי העולים מהגולה לא ידעו לדבר בלשון הקודש (עמ' 9).

(2) בכל דין יש שתי בחינות הפוכות, וכל אחת מן הדעות מציגה אחת מן הבחינות (עמ' 59).

ב. (1) המטרות של תקנות רבן יוחנן בן זכאי: לשמר בלב עם ישראל את זכר המקדש, לעורר את הכמיהה אליו ולכוון אורחות חיים רוחניים אף שאין מקדש (עמ' 13).

[הערה למעריך: די במטרה אחת]

(2) התורה שבעל פה רמוזה בתורה שבכתב (עמ' 48), אַנְ: התורה מצווה "לא תסור" (עמ' 49), אַנְ: הסכמת האומה (עמ' 54). (סיכום בעמ' 55).

ג. (1) החיבורים של התנאים: תוספתא, מכילתא, ספרא, ספרי (עמ' 16).

[הערה למעריך: די בחיבור אחד]

(2) כל דברי התורה שבכתב והתורה שבעל פה ניתנו למשה בסיני אבל לא נאמר לו היכן דברי התורה שבעל פה רמוזים בתורה שבכתב. רבי עקיבא דרש דרשות שחושפות את המקור בתורה שבכתב להלכות התורה שבעל פה, ואת זאת לא ידע משה (עמ' 47-48).

מכון הנרייטה סאלד
המרכז לבחינות בגרות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת תושבע"פ בבתי ספר ממלכתיים-דתיים

דגם תשובות — תורה שבעל פה, מס' 005381, חורף תשע"ט

הערה למעריך: דברים הכתובים בסוגריים אינם מחייבים את הנבחן.

פרק שני — גמרא מסכת בבא בתרא

על הנבחן לענות על חמש מן השאלות 10-16, על אחת מן השאלות 17-18 ועל שאלה 19 — שאלת חובה.

על הנבחן לענות על חמש מן השאלות 10-16.

10. היזק ראייה (דף ב, ע"ב)

א. — מקרה: אחד מן השותפים בנה כותל בחצרו מול החלונות של חברו באופן שהכותל גבוה מן החלונות.

דין: צריך להגביה את הכותל ארבע אמות מעל החלונות.

טעם לדין: כדי שלא ישען על הכותל ויתכופף ויציץ בחלונותיו של חברו.

— מקרה: אחד מן השותפים בנה כותל בחצרו באופן שהכותל נמוך מן החלונות.

דין: צריך להנמיך את הכותל ארבע אמות מתחת החלונות.

טעם לדין: כדי שלא יעמוד על עובי כותלו ויציץ בחלונותיו של חברו.

[הערה למעריך: התלמיד צריך לענות בנוגע לאחד משני המקרים]

ב. (1) מן הטעמים לשני דינים אלה, המנמקים את הצורך בהגבהה או בהנמכה של ארבע אמות כדי למנוע אפשרות

להציץ לבית השכן, עולה שהיזק ראייה שמיה היזק.

(2) "היזקא דבית שאני" — [היזק ראייה של בית שונה]: במשנה זו מדובר על היזק ראייה של בית שאדם רגיל לעשות

בו דברי הצנע, ולכן היזק ראייה נחשב היזק. אבל אין מכאן ראייה שהיזק ראייה בחצר נחשב היזק.

11. דין חזית בכותל שבין שני שותפים (דף ד, ע"א-ע"ב)

א. (1) שתי השאלות: "מאי חזית", "ונעביד מלגיו".

[הערה למעריך: על תת-סעיף זה — 34%]

(2) השאלה השנייה: מדוע השותף שבנה את הכותל עושה חזית מבחוץ מן הצד של השותף שלו, ולא עושה חזית

מבפנים מן הצד שלו?

התשובה: אילו השותף שבנה את הכותל היה עושה את החזית מבפנים, ייתכן שהשותף שלו היה עושה אף הוא

חזית מן הצד השני והיה אומר שהם שותפים בכותל, וההוכחה לדבריו הייתה שיש חזית מכאן וחזית מכאן.

[הערה למעריך: על תת-סעיף זה — 66%]

ב. (1) "בונים את הכותל באמצע ועושין חזית מכאן ומכאן".

(2) השאלה: כדי לציין ששניהם שותפים בכותל אין צורך לעשות שתי חזיתות, אלא אפשר לא לעשות חזית כלל.

התשובה: המשנה עוסקת במקרה שאחד מן השותפים כבר עשה חזית בצד שלו, ולכן גם השותף השני צריך לעשות

חזית כדי שהשותף הראשון לא יוכל לטעון שהכותל שלו בלבד.

12. רוניא ורבינא (דף ה, ע"א)

- א. רוניא קנה שדה שנמצא על גבול שדהו של רבינא. רבינא רצה לסלק את רוניא מהשדה ולקנותו בעצמו מכוח "דינא דבר מצרא" – דין הנותן זכות לבעל השדה הגובל בשדה המוצע למכירה לקנות שדה זה לפני אחרים.
- ב. — רצען עני זקוק לארבעה כיכרות לצורך פרנסת בני ביתו בדיוק כמו רצען עשיר.
- רב ספרא בריה דרב ייבא טען שבגלל צורך זה של רוניא העני אין לסלק אותו מן השדה שקנה למרות "דינא דבר מצרא" ["דינא דבר מצרא" מבוסס על עשיית הטוב והישר, אבל במקרה זה של רוניא העני עשיית הטוב והישר היא דווקא לא לנהוג על פי "דינא דבר מצרא"].
- רצען קונה את העור בארבעה זוזים וצריך לשלם עוד ארבעה זוזים למעבדי העור.
- לרוניא העני יש רווח מועט ממלאכת הרצענות שהוא עוסק בה, ולכן אין לסלק אותו מן השדה שקנה למרות "דינא דבר מצרא" ["דינא דבר מצרא" מבוסס על עשיית הטוב והישר, אבל במקרה זה של רוניא העני עשיית הטוב והישר היא דווקא לא לנהוג על פי "דינא דבר מצרא"].
- עבדן עני זקוק לארבעה כיכרות בדיוק כמו עבדן עשיר.
- רוניא קנה שדה על גבול שדהו של רבינא, נוסף על השדה שלו שהיה מוקף מארבעה צדדים בשדותיו של רבינא. רב ספרא בריה דרב ייבא אמר לרבינא שיעשה הישר והטוב ויניח את השדה השני לרוניא כי הוצאות מסוימות של שני שדות הן כמו הוצאות של שדה אחד, ואם כן רוניא ירוויח.
- [הערה למעריך: די בפירוש אחד]

13. שררה ונאמנות (דף ת, ע"ב)

- א. הפסוק: "והם יקחו את הזהב". הסבר: כתוב "והם יקחו את הזהב" בלשון רבים, משמע שהיו לפחות שני ממונים כי אין עושים שררה על הציבור פחות משניים.
- ב. השררה מתבטאת בגביית הממון שנעשית (לפחות) על ידי שניים, והנאמנות מתבטאת בגזירות שיכולה להתבצע על ידי אדם אחד.
- ג. במקרה של אדם אמיד [עשיר] ממשכנים על הצדקה.

14. מלמדי תינוקות (דף כא, ע"א-ע"ב)

- א. (1) יש שני מלמדי תינוקות וצריך למנות אחד מהם, האחד לומד הרבה אבל אינו מדייק בלימוד התינוקות שלא ישתבשו, והשני מדייק אבל אינו לומד הרבה. [הערה למעריך: על תת־סעיף זה – 34%]
- (2) רבא – יש למנות את המלמד שלומד הרבה ואינו מדייק כי כל שיבוש שישתבש התינוק בעקבות לימודו עם אותו מלמד, יתוקן מעצמו עם הזמן [ובינתיים הוא יספיק ללמוד הרבה]. רב דימי מנהרדעא – יש למנות את המלמד שמדייק ואינו לומד הרבה כי כל שיבוש שישתבש התינוק בעקבות לימודו עם אותו מלמד, מתקבע במוחו של התינוק [ויהיה קשה מאוד לתקנו]. [הערה למעריך: על תת־סעיף זה – 66%]
- ב. רב דימי מנהרדעא רצה להוכיח ששיבוש בלימוד של תינוק מתקבע במוחו של התינוק גם כשהוא גדל [רב דימי רצה להוכיח את הטעם של הדין]. ההוכחה היא מיואב בן צרויה שלמד באופן משובש בילדותו, זָכַר עמלק במקום זָכַר עמלק, והשיבוש התקבע אצלו גם בבגרותו כאשר נדרש למחות את זכר עמלק ומחה רק את הזכרים.

15. הרחקת נזקים (דף כב, ע"ב-כג, ע"א)

- א. (1) לדעת רבי יוסי מותר לאדם לעשות פעולות בשטח שברשותו גם כאשר הן עלולות להזיק ברשות של חברו, ואין הוא צריך להרחיק מרשות חברו. לכאורה רבי יוסי חולק על המשנה המצוטטת כי על פי המשנה המצוטטת אדם מחויב להרחיק את סולמו משובחו של חברו אף על פי שהוא מניח את הסולם בחצרו.
- (2) רבי יוסי מסכים שעל המזיק להרחיק את עצמו כאשר הוא מזיק ב"גירי דידיה", כלומר בחיצים הבאים מגופו של האדם ממש. במקרה שהובא במשנה המצוטטת הנמייה עלולה לקפוץ על הסולם ולהגיע אל השוכן בזמן שהאדם עדיין אוחו בסולם, ומצב זה הוא "גירי דידיה".
- ב. והרי גם אם תקפוץ הנמייה בשעה שהאדם אוחו בסולם, האדם לא הזיק באופן ישיר אלא רק באופן עקיף ("גרמא"), ואם כן מדוע הוא צריך להרחיק את הסולם מן השוכן?

16. קטע שלא נלמד

- א. כל אחד מבעלי הבתים עושה מעקה [בגובה ארבע אמות] שאורכו הוא קצת יותר מחצי הגג באופן שהמעקות הם משני צדדים שונים (אחד לצפון ואחד לדרום) והם חופפים במקצת.
- ב. (1) אחד מבעלי הבתים הקדים ועשה מעקה לחצי הגג שלו והוא תובע מחברו שיעשה גם הוא מעקה לחצי הגג שלו. [הערה למעריך: על תת־סעיף זה — 30%]
- (2) היינו חושבים שיוכל האדם שלא עשה מעקה לומר לאדם שעשה מעקה: המשיך לבנות את כל המעקה על גגך ואני אשלם לך את הוצאות המשך הבנייה.
- אביי לא פסק כך כי האדם שעשה מעקה יכול לומר לחברו: כמו שאינך רוצה לבנות על גגך כדי לא לפגוע בכותל ביתך כך אני איני רוצה להמשיך לבנות את המשך המעקה על גגי כדי לא לפגוע בכותל ביתי. [הערה למעריך: על תת־סעיף זה — 70%]

על הנבחן לענות על אחת מן השאלות 17-18.

בקיאות (לומדים 8 דפי גמרא ורש"י)

על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.

17. בית המקדש (דף ג, ע"א-ע"ב)

- א. (1) I. במשנה הראשונה (ב, ע"א) מדובר בכותל גזית שרוחבו חמישה טפחים ("זה נותן טפחיים ומחצה וזה נותן טפחיים ומחצה"), וגובה הכותל הוא ארבע אמות (דף ה, ע"א). משמע שכדי שיעמוד הכותל יש צורך בגובה ארבע אמות ורוחב של חמישה טפחים. אולם הכותל שבנה שלמה המלך בבית המקדש שהבדיל בין הקודש לקודש הקודשים ("אמה טרקסין") היה ברוחב שישה טפחים וגובהו היה שלושים אמה ובכל זאת הוא עמד.
- II. כשיש תוספת טפח ברוחב הכותל אפשר להגביה אותו הרבה, ואין צורך שעל כל ארבע אמות גובה יבנו חמישה טפחים רוחב.
- (2) כבוד בית המקדש השני היה גדול מכבוד בית המקדש הראשון בדברים אלה:
— "בניין" — הגובה של בית המקדש הראשון היה שלושים אמה, והגובה של בית המקדש השני היה מאה אמה (רש"י. לקבל: ארבעים אמה, על פי הגהות הב"ח).
— "שנים" — בית המקדש הראשון עמד 410 שנה, ובית המקדש השני עמד 420 שנה.
- ב. בית שער לחצר וחומה לעיר (דף ז, ע"ב)
- (1) I. בני החצר כופים את אחד מבני החצר שאינו רוצה להשתתף בהוצאות.
II. תפקידו של השומר הוא להרחיק את בני רשות הרבים מלהציץ לחצר.
- (2) המקרה: עיר שאינה סמוכה לספר.
רבן שמעון בן גמליאל סובר שאין כופים כי הגייסות מסכנים רק ערים שסמוכות לספר.
רבנן סוברים שכופים כי לפעמים באים גייסות גם לערים שאינן סמוכות לספר ולכן גם הן צריכות חומה.
- ג. קבלת צדקה מאדם שאינו יהודי (דף ז, ע"ב — יא, ע"א)
- (1) [הזכות ממצוות צדקה היא כמו לחלוחית שמחיה את הצמח, וכאשר היא מתייבשת הצמח נשבר בקלות. לכן] אין לקבל צדקה מאדם שאינו יהודי כדי לא להוסיף לו זכויות ובעקבות כך הוא "יישבר בקלות".
- (2) I. רבא הסכים לקבל את הכסף משום שלום מלכות וחילק אותו לעניים גויים.
II. גנבת דעת — הטעיה של אדם אחר.
המעשה של רבא אינו נחשב גנבת דעת כי הכול יודעים שישראל רגילים לפרנס גם עניים גויים.

עיון (ללומדים 6.5 דפי גמרא בתוספת עיון במקורות)

על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.

18. שינוי ייעוד של צדקה (דף ת, ע"ב)

- א. (1) המקרה והדין: אדם תרם נר לבית הכנסת – אסור לשנות את ייעודו לדבר הרשות. הקושיה: על פי רבנו תם מותר לשנות את ייעוד הצדקה אף לדבר הרשות, אך מן המקרה הנ"ל עולה שאסור. [הערה למעריך: על תת-סעיף זה – 60%]
- (2) כאשר נותן הצדקה רוצה לשנות את ייעוד הצדקה אסור לו לשנות אם הועברה הצדקה לגבאי, אבל כשבני העיר רוצים לשנות מותר להם לשנות אף לאחר שהועברה הצדקה לגבאי. [הערה למעריך: על תת-סעיף זה – 40%]
(תוד"ה "ולשנותה לכל מה שירצו")

ב. צדקה – חובה אישית וציבורית

- (1) – הממון שנמצא אצלו אינו שלו. הקב"ה הפקיד בידיו ממון זה, והוא רוצה שיחלק מממון זה לעניים.
– הצדקה לא תגרום לו לחיסרון אלא תוסיף לו עושר.
– נתינת צדקה דוחה את הגזרות ומצילה ממוות. הימנעות מנתינת צדקה מרחיקה את האדם מן השכינה ומן התורה, ונתינת צדקה מקרבת אותו אליהן. [הערה למעריך: די בשתי תשובות]
- (2) הטענה: מדוע לתת לגבאי צדקה ולא לתת ישירות לעני שנראה הגון בעיני הנותן? התשובות:
– ייתכן שהוא נותן לעני שכבר קיבל צדקה, ואם כן עני אחר הפסיד.
– נתינה לגבאי צדקה היא קיום מצוות צדקה אף אם הכסף יינתן בטעות לאדם שאינו עני. [הערה למעריך: די בתשובה אחת]

ג. לימוד תורה ואכילת מעשר שני בירושלים (דף כא, ע"א)

- I. (1) ההימצאות בירושלים לצורך אכילת מעשר שני גורמת לאדם לראות את העיסוק במלאכת שמיים ובעבודה שבבית המקדש, וראייה זו משפיעה עליו לכוון ליראת שמיים ולעיסוק בתורה.
- II. ההימצאות בירושלים לצורך לימוד גורמת לילד לראות את העיסוק במלאכת שמיים ובעבודה שבבית המקדש, וראייה זו משפיעה עליו לכוון ליראת שמיים ולעיסוק בתורה. [הערה למעריך: על תת-סעיף זה – 80%]
(תוד"ה "כי")
- (2) מי שלא היה לו אב לא היה יכול לעלות לירושלים וללמוד. [הערה למעריך: על תת-סעיף זה – 20%]

שאלת חובה. על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.

19. מבוא לתורה שבעל פה

- א. (1) אנשי כנסת הגדולה קבעו נוסח תפילה אחיד כי העולים מהגולה לא ידעו לדבר בלשון הקודש (עמ' 9).
(2) בכל דין יש שתי בחינות הפוכות, וכל אחת מן הדעות מציגה אחת מן הבחינות (עמ' 59).
- ב. (1) המטרות של תקנות רבן יוחנן בן זכאי: לשמור בלב עם ישראל את זכר המקדש, לעורר את הכמיהה אליו ולכוון אורחות חיים רוחניים אף שאין מקדש (עמ' 13). [הערה למעריך: די במטרה אחת]
- (2) התורה שבעל פה רמוזה בתורה שבכתב (עמ' 48), אג: התורה מצווה "לא תסור" (עמ' 49), אג: הסכמת האומה (עמ' 54). (סיכום בעמ' 55).
- ג. (1) החיבורים של התנאים: תוספתא, מכילתא, ספרא, ספרי (עמ' 16). [הערה למעריך: די בחיבור אחד]
- (2) כל דברי התורה שבכתב והתורה שבעל פה ניתנו למשה בסיני אבל לא נאמר לו היכן דברי התורה שבעל פה רמוזים בתורה שבכתב. רבי עקיבא דרש דרשות שחושפות את המקור בתורה שבכתב להלכות התורה שבעל פה, ואת זאת לא ידע משה (עמ' 47-48).